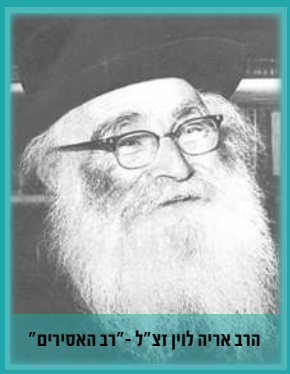
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת בהעלותך

י"ט סיוון תשע"ח

דרך חיים

מכובדינו היקרים,

בשבת זו נקרא על פסח שני. זו הזמנות נוספת שניתנה לטמאים ממת לחוג בשנית את חג הפסח, דבר שלא מצינו בשום מצוה בתורה. מדוע בעצם ניתנה אפשרות זו בעניין הפסח? וכי אדם שלא שמע קול שופר בגלל אונס גמור יבוא ויבקש ראש השנה אחר כדי שיזכה למצות תקיעת שופר?! ואיך הייתה לאותם הטמאים את העזות לבקש זאת. ונראה מסגנון בקשתם שלא באו בדרך בקשה כי אם בדרך דרישה, כפי שטוענים "למה נגרע". והרי תשובתם בצידם- "טמאים לנפש אדם", אם כן מהי הדרישה?

חידש הגאון הקדוש רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצה זצ"ל שאם יותר נדייק בפסוקים נראה שהם מדייקים באמרם "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו". הוה אומר, דרישתם הרחיקה לכת לבקש להקריב במועדו יחד עם כל כלל ישראל ולא במועד שני שייקבע. לכאורה בקשתם לא התמלאה וניתן להם מועד אחר [אף שבמה שביקשו להקריב במועדו כבר קיבלו הזאה ממימי אפר פרה אדומה- יעוין מסכת סוכה דף כה עמוד א].

הערה נוספת מעיר הרבי מאוסטרובצה, הפסוק מקדים שהם היו "טמאים לנפש אדם", ואילו בציווי על פסח שני מאת הקב"ה נאמר "איש איש כי יהיה טמא לנפש" בעוד המילה 'אדם' הושמטה. מה גם שמשה רבנו קיבל הוראה מהקב"ה בעניין הפסח השני בעבור כלל ישראל, וכמו שנאמר "דבר אל בני ישראל", והלא לכאורה ההוראה הייתה אמורה רק עבור קבוצת האנשים שנטמאו?

כדי לענות על תמיהות אלה מחדש הרבי זצ"ל חידוש גדול שלא מצינו מי שקדמו לומר כך; לימדונו חז"ל שר' ישמעאל סובר שאותם הטמאים נטמאו לארונו של יוסף, אותו היו נושאים. לדעת ר' עקיבא היו אותם הטמאים מישאל ואלצפן שנטמאו מסחיבת נדב ואביהוא שנהרגו בשריפה. לזאת הייתה טענתם הגדולה שהרי אנו טמאים "לנפש אדם", ו'צדיקים במיתתם קרוים חיים', הם קידשו את החומר והפכו אותו לצורה עד שגם גופם קדוש בקדושת הנשמה. וכיוון שנטמאנו לנפש אדם- שנדמה

המשך בעמוד הבא

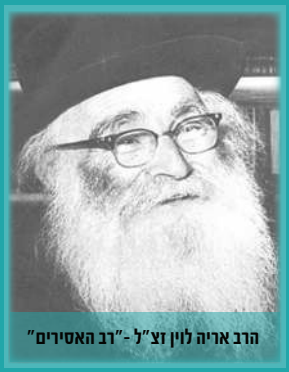

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

לעליון רוצים אנו להקריב את קרבן הפסח "במועדו" יחד עם כולם, ולא להידחות מההקרבה בי"ד בניסן.

על כך משה רבנו ע"ה נרעש ואומר "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם", ותשובת הקב"ה הייתה שטענתם צודקת. הם יקריבו את קרבן הפסח במועדו עם כולם. אולם אמור לכל בית ישראל שמכאן ולהבא בכל הדורות "איש איש כי יהיה טמא לנפש", טומאה פשוטה של מת, לא יוכל לעשות קרבן פסח במועדו והוא יידחה לפסח שני. בכך הועילה צעקתם לדורות לפתוח פתח חדש בשונה משאר כל המצוות, כי "הבא ליטהר מסייעין בידו".

שבת שלום ומבורך

שלכם בהוקרה רבה,

חיים אידלס

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח דרך אתר:
עמותת איש צדיק היה,
מדף: שו"ת עם הרב חיים אידלס
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר ובעלון.

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

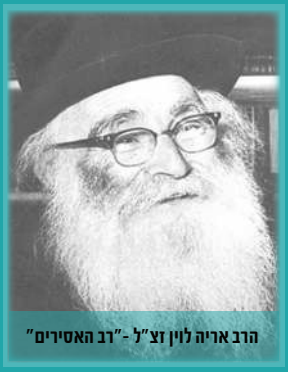
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

לא אחת סח ר' אריה: "אינך יכול לשער לעצמך כמה קשות עמלתי לתיקון כל אחת ואחת ממידותיי. אין נחלה באה לו לאדם בחינם. הוא חייב לעמול על כך".

"חולשה" מיוחדת הייתה לו לכתת רגליו לגדולי ישראל כדי שיזכה לשמשם, ובאותה הזדמנות אולי אף יזכה ללמוד ממידותיהם.

על ר' אריה, שהיה "אדמו"רם של ה'מתנגדים'" ניתן לומר את שהיה רבי מנחם מנדל מקוצק משיח לפי תומו: "משפחתי, משפחת 'מתנגדים הייתה'. בעיר מולדתי היה זקן אחד שהיה יושב בבית המדרש ומספר סיפורי צדיקים וחסידים. ואותו זקן סיפר מה שידע, ואני שמעתי את שצריך הייתי לשמוע- ונעשיתי חסיד".

כך ר' אריה היה גומא בשקיקה סיפורים אודות צדיקים, אנשי-אמת וגומלי-חסדים, בתקווה שהדברים שישמע יפעלו עליו ויזכה ללכת בדרכיהם הטובים. מכל סיפור השתדל להפיק מוסר השכל, וכך עבד על מידותיו.

(צדיק יסוד עולם עמ' 73)

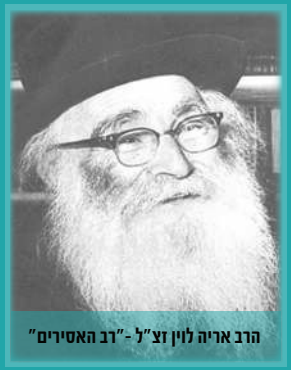
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

לאחר אמירת הקרבנות, הנוהגת גם בתפילת שחרית וגם בתפילת מנחה, אומרים אנו בפתיחת תפילת השחר את 'פסוקי דזמרא'. יסודם ועיקרם של 'פסוקי דזמרא' בפרקי תהלים, שיוסדו על סדרם מטעמים שונים. השבוע נעסוק בע"ה בפרקי התהלים הנאמרים בפסוקי דזמרא, ובשבוע הבא בדיני והלכות פסוקי דזמרא.

ישנה מחלוקת מנהגים האם מתחילים את פסוקי דזמרא בברכת "ברוך שאמר" ושאר הפרקים נאמרים אחריה, או שישנם חלקים שנאמרים קודם "ברוך שאמר" והשאר לאחר מכן. כל אחד יעשה כמנהג אבותיו מדורי דורות.

הפרקים מ"תהלה לדוד" שב"אשרי" ועד "כל הנשמה תהלל יה" נקראים בלשון הגמרא (מסכת שבת קיח:) 'הלל', ועליהם אמר ר' יוסי 'יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום'. מיוחד בפרקים אלו הוא הפרק הראשון, "תהלה לדוד" שעליו אמרה הגמרא שהאומרו שלוש פעמים ביום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, משום שיש במזמור זה את הא"ב ואת פסוק "פותח את ידך" המלמד שמזונותינו תלויים ביד ה'. בשל ייחודו של פרק זה, ופסוק זה במיוחד, נפסק שאדם שלא כיוון באמירת פסוק זה צריך לשוב ולאומרו בכוונה.

למרות שפרק זה מתחיל בפסוק "תהלה לדוד" תיקנו להקדים לו את הפסוק "אשרי יושבי ביתך", ממנו למדו חז"ל שיש לשבת קודם התפילה ולהתכונן. וכן תיקנו להוסיף אחר הפרק את הפסוק "ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה", משום שרב עמרם גאון סבר שיש להצמיד את ההללויות שבכל סוף ותחילת פרק בפרקים אלו.

לאחר מזמור תהלים האחרון אנו חוזרים פעמיים על הפסוק "כל הנשמה תהלל יה הללויה". טעם אחד הוא לסמן לנו שבזה סיימנו לומר את פרקי התהלים שהם עיקר פסוקי דזמרא. והטעם השני הוא שמדובר בפסוק המסיים את כל ספר תהלים, ולכן מדגישים אותו בכבוד מיוחד.

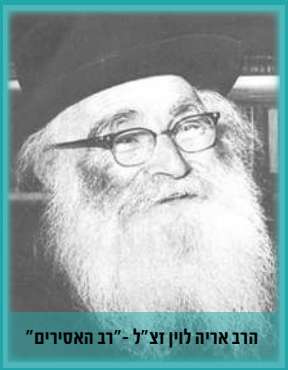
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

קודם ההללויות, שהם עיקר פסוקי דזמרא נוהגים לומר "מזמור לתודה". טעם הדבר הוא דברי המדרש שכל השירות עתידות להתבטל מלבד מזמור זה, המבטא את ההודיה שלנו לרבונו של עולם. בשל כך יש מצוה לנגן מזמור זה בנעימה מיוחדת ובנחת. ומקדמים ל"אשרי" את אמירת "יהי כבוד" ששם ה' נזכר בה עשרים ואחת פעמים כנגד מספר פסוקי מזמור "תהלה לדוד".

לאחר אמירת ה'הלל' אומרים "ויברך דוד" ושירת הים שמהם למדו חז"ל את לשונות השבח שבברכת "ישתבח". נוהגים לתת צדקה בשעת אמירת "והעושר והכבוד מלפניך" שב"ויברך דוד". כך נוהגים לעמוד או לשבת במהלך "ויברך דוד" ושירת הים, כל אחד כמנהגו.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

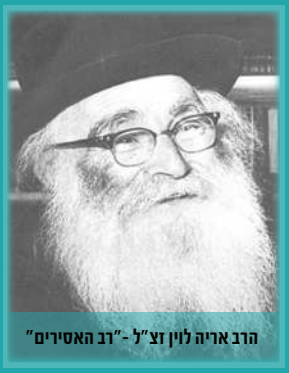

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | שילמתי סכום כסף עבור בתי שתחי' לחנות מוצרי חשמל, ולא קניתי עדיין דבר, רק סיכמתי שהמחיר יהיה לפי המחיר העכשווי ובתי תבחר איזה מוצר שתרצה. האם יש במעשה זה משום איסור ריבית?

תשובה | אכן יש בזה איסור ריבית של הקדמת מעות, משום שמצב זה נחשב כ"לא יצא השער", שזהו העקרון שאנו נשענים עליו תמיד בהלכות ריבית.

וכאן לא קיים יסוד זה, שכן המוכר אינו יודע מה ומתי הבת תרצה לקנות, ובשל כך הדבר אסור.

שאלה | האם מותר לתת דמי קדימה על מוצר על מנת לרכשו בהמשך במחירו הנוכחי?

תשובה | בעל האבני נזר (סי' ריד) אסר את הדבר. אולם המהרש"ם (משפט שלום סי' רט) התיר זאת, וכפי שכותב שם כך 'עמא דבר'- הציבור נוהג. אולם כל הבעיה היא רק בנתינת סכום משמעותי, שאז היה מקום לומר שמשום הסכום המוכר מוזיל את המחיר. אולם היום נתינת 'מקדמה' נעשית על ידי סכום קטן ולא משמעותי, ובדרך כלל המוצר זמין אצל המוכר, ממילא הדבר בוודאי מותר, שכן ברור שלא קיבל הלקוח הוזלה משום הקדמת המעות (משפט שלום שם).